

Brottmål

SVERIGES DOMSTOLAR

Brottmål

Brottmål

Brott är ett sätt att handla som kan straffas enligt lag. Domstolens uppgift är att pröva om åklagaren med hjälp av förundersökningen kan bevisa att den åtalade har begått just det brott som åklagaren påstår.

När ett brott har begåtts utreder polisen vad som hänt, till exempel genom förhör, undersökning av brottsplatsen och teknisk utredning. Detta kallas förundersökning, och den leds av polis eller åklagare. Utgångspunkten är att sekretess råder för de uppgifter som ingår i förundersökningen.

Förundersökningen kan leda till att åklagaren beslutar att åtala en person för brottet. Detta innebär att det blir rättegång i tingsrätten.

Till rättegången kommer domarna, åklagaren och den som misstänks för ett brott (den tilltalade). Domarna är vanligen fyra – en juristdomare (som är ordförande) och tre valda nämndemän (lekmannadomare). Ibland kan

ett mål avgöras utan nämndemän.

Andra som också kan komma till rättegången är försvarsadvokat, målsägande (den som utsatts för ett brott) och vittnen. Eftersom rättegången oftast är offentlig kan också andra personer vara närvarande.

Så här kan en rättegång i ett brottmål gå till:

Målet ropas på och alla går in i rättssalen. Ordföranden kontrollerar att alla som kallats till rättegången också har kommit. Om någon saknas kan rättegången behöva ställas in. Det betyder dock inte att rättegången inte blir av, utan alla kallas på nytt till en annan dag. För att vittnen inte ska påverkas av det som sägs i rättssalen, får de sedan vänta utanför rättssalen tills de blir inkallade för att vittna.

Åklagaren begär att tingsrätten ska döma den tilltalade för det eller de brott som åklagaren anser att han eller hon är skyldig

till. Målsäganden kan därefter (med åklagarens hjälp om det behövs) begära skadestånd av den tilltalade.

Ordföranden frågar den tilltalade om han eller hon erkänner eller förnekar brottet. Den tilltalade får också frågan om han eller hon går med på att betala skadestånd, ifall det har begärts. Den tilltalade har oftast en försvarsadvokat vid sin sida, som hjälper till under rättegången.

Åklagaren redogör för hur han eller hon anser att brottet har gått till. Samtidigt brukar åklagaren gå igenom de bevis som finns. Målsäganden får berätta om sin syn på vad som hänt och får svara på frågor. Den tilltalade får berätta vad han eller hon anser har hänt och svara på frågor. Om det finns vittnen får de lämna sina berättelser, en i taget.

Efter det att allt som rör brottet har behandlats går man igenom den tilltalades personliga förhållanden. Om det har gjorts särskilda utredningar om de per-

sonliga förhållandena går man också igenom dessa. Samtidigt får den tilltalade berätta om sina inkomster och skulder. Om föräldrar eller andra som känner den tilltalade väl är närvarande kan de få tillfälle att berätta mer om de personliga förhållandena.

Slutligen gör åklagaren och den tilltalade (eller försvararen om sådan finns) var för sig en sammanfattning av vad de anser har kommit fram under rättegången om brottet och vilken påföljd (straff) de anser är lämplig.

Efter rättegången går domarna igenom målet och beslutar hur de ska döma. Det är enbart det som kommit fram vid rättegången som ligger till grund för domen.

Den som har dömts, åklagaren och brottsoffret kan överklaga domen till hovrätten. Överklagandet måste göras skriftligen, och ska ha kommit in till tingsrätten inom tre veckor från den dag domen meddelades.

Sveriges Domstolar

I Sveriges Domstolar ingår de allmänna domstolarna (tingsrätterna, hovrätterna och Högsta domstolen), de allmänna förvaltningsdomstolarna (förvaltningsrätterna, kammarrätterna och Högsta förvaltningsdomstolen), hyres- och arrendenämnderna, Rätts-
hjälpmyndigheten och Domstolsverket.

På Sveriges Domstolars webbplats, domstol.se, finns praktisk information om domstolarna, blanketter, rapporter, lediga anställningar och kontaktinformation samt vägledande avgöranden. Domstolsverket ger även ut vissa publikationer och tidskrifter som du kan prenumerera på via webbplatsen.

SVERIGES DOMSTOLAR